

Laçın dəhlizi və yeni reallıqlar

Xankəndi yolunun 3 saatlıq bağlanması nələri dəyişdi?

Terror kimi, talan və soyğunçuluğun da Ermənistan dövlətinin yaşam formulu olduğu və erməni xislətinin bir hissəsi kimi özünü büruzə verdiyi heç kəsə sirr deyil. 44 günlük Vətən müharibəsində məğlub olan, Azərbaycandan imdad diləyən Ermənistanın Ağdam, Laçın və Kəlbəcəri tərk etmək üçün ona verilən zamandan talançılıq məqsədi ilə istifadə etdiyi yaxın tariximizin məlum həqiqətlərindəndir.

Xatırladaq ki, 2020-ci ilin 10 noyabr Bəyanatına əsasən, Ağdam, Kəlbəcər və Laçını konkret tarixlərdə tərk etməklə bağlı öhdəlik götürən Ermənistan həmin müddət ərzində sözügedən ərazilərdəki meşələri talan etmiş, evləri yandırmış, misilsiz vəhşilik nümunələri ortaya qoymuşdur. Bu baxımdan son erməni təxribatları fonunda Xankəndi və Azərbaycana məxsus digər ərazilərdə məskunlaşan ermənilərin yeni talanlarının qarşısını almaq üçün dövlətimizin qabaqçılıq addımlar atmasına, öz mövcudluğunu və Azərbaycan qanunvericiliyini yada salmasına, həmin torpaqların şeriksiz sahibi kimi qəti mövqə nümayiş etdirməsinə ciddi ehtiyac vardı. Bu il dekabrın 3-də Azərbaycanlılardan ibarət bir qrup ekoloqun erməni talanlarına etiraz əlaməti olaraq Xankəndi-Gorus yolunu bağlaması, bunun ardınca dövlət qurumlarımızın rəsmi nümayəndələrinin Rusiya sülhməramlılarının komandanlığına öz etirazını bildirmələri, proseslərə nəzarəti ələ alması bu zərurətdən irəli gəlirdi.

Unitaz oğruları qiymətli filiz axtarışında...

Bu ilin 3 dekabr tarixində Azərbaycan tərəfinin erməni talanlarına qarşı hərəkətə keçməsinə şərtləndirən əsas amil ermənilərin Rusiya sülhməramlılarının yerləşdiyi ərazilərdə təbii sərvətlərimizi talaması ilə bağlı məlumatlar oldu.

Vətən müharibəsində unitaz oğurluğu ilə yadda qalan ermənilərin, bu dəfə qiymətli filiz axtarışı üçün torpaqlarımızda qanunsuz qazıntı işləri aparması dövlətimizi konkret addımlar atmağa vadar etdi. Mülki vətəndaşlarımızın etirazının ardınca Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin sorğusu əsasında Müdafiə Nazirliyi Rusiya sülhməramlılarının komandanlığını erməni talanları haqqında məlumatlandırdı. 2022-ci il dekabrın 3-də saat 11:00 radələrində Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti və "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin əməkdaşları əraziyə keçid üçün Xankəndi ilə Şuşa şəhəri arasındakı nəzarət məntəqəsinə yaxınlaşaraq, Azərbaycan dövlətinin narahatlığını sülhməramlı qüvvələrin komandanlığına diqqətinə çatdırdı.

Ermənilərin Azərbaycan ərazisindəki təbii resursları qanunsuz istismar etməsi, bunun beynəlxalq qanunvericiliyə zidd olmaqla yanaşı, həm də ciddi ekoloji fəsadlara səbəb olması Rusiya sülhməramlıları kontingentinin komandanı A. Volkovun nəzərinə çatdırıldı. Vəziyyəti ətraflı şəkildə araşdırmaq üçün bu ərazilərdə monitorinqlərin aparılmasının zəruriliyi vurğulandı. Bildirildi ki, Azərbaycan yeni erməni talanlarına yol verməyəcək və bu ərazilərin tarixi-hüquqi sahibi kimi prosesləri nəzarətdə saxlayacaq.

Erməni talanlarına qarşı yeni strategiya

Həmin gün saat 18:00 radələrində Şuşaya qayıdan Azərbaycanın dövlət qurumlarının yetkililərinin Rusiyanın sülhməramlı qüvvələrinin komandanlığı ilə apardıqları danışıqlar nəticəsində konkret razılaşmalar əldə etdiyi məlum oldu. Sülhməramlı qüvvələrin Xocalıdakı qərargahında əldə edilən razılaşmaya uyğun olaraq, faydalı qazıntıların qanunsuz istismarının aparıldığı yataqlarda və digər məntəqələrdə monitorinq, əmlakın inventarlaşdırılması və ekoloji araşdırma işlərinin aparılmasının təmini məqsədilə yol xəritəsinin hazırlanmasına start verildi.

Ayındır ki, yataq və mədənlərlə bağlı yol xəritəsinin hazırlanması bu ərazilərdəki təbii resurs ehtiyatlarımızın daha dəqiq qiymətləndirilməsi ilə yanaşı, erməni talanlarının qarşısını almağa, proseslərin bundan sonrakı gedişatını daha dəqiq izləməyə imkan verəcək. Yol xəritəsinə əsasən, həyata keçiriləcək fəaliyyət nəticəsində erməni talanları və ekoloji cinayətləri ilə bağlı yeni faktların meydana çıxacağı ehtimalı böyükdür. Bu da erməni faşizminin ifşası və hüquqi müstəvidə məsuliyyətə cəlb edilməsi üçün əlavə əsaslar yaradır.

Ümumilikdə, Laçın dəhlizinin 3 saat ərzində bağlanması, Azərbaycanın həm mülki, həm də dövlət nümayəndələrinin baş verənlərlə bağlı öz etirazını kəskin şəkildə ortaya qoyması xalqımızın erməni talanlarına qarşı mübarizədə son dərəcə prinsiplial olduğunu göstərdi. Rusiya sülhməramlılarına da aydın oldu ki, ermənilərin cinayətkar və təxribatçı addımları Azərbaycanda rəsmi dairələrlə yanaşı, sadə vətəndaşları da ciddi narahat edir və ölkəmizdə bütün ümummilli məsələlərdə olduğu kimi, bu məsələdə də xalq-dövlət birliyi yüksək səviyyədədir.

Laçın gömrük postu və general Volkovdan tarixi etiraz

Dekabrın 3-də Azərbaycanın əlaqədar dövlət qurumlarının nümayəndələri ilə Rusiya sülhməramlılarının komandanı, general-mayor Andrey Volkov arasında aparılan danışıqlar nəticəsində əldə edilən razılaşmalardan biri də Laçın dahlizində Azərbaycanın gömrük postunun yaradılması oldu. Razılaşmaya əsasən, dahlizin girişindəki nəzarət-buraxılış məntəqəsi müasir avadanlıqlarla təmin ediləcək ki, bu da yoxlama prosesinin keyfiyyətini artırmağa, dahliz istifadəçiləri və onların yüklərinə daha effektiv nəzarət etməyə imkan verəcək.

Şübhəsiz, Laçın dahlizində Azərbaycanın gömrük postunun quraşdırılması dövlətimizin uğuru olmaqla yanaşı, separatçıların bu dahlizdən istifadəsinin qarşısının alınması baxımından da mühüm addım kimi dəyərləndirilə bilər.

Məlum yeniliklərlə bağlı jurnalistlərə məlumat verən general Volkovun açıqlamasında diqqət çəkən məqamlardan biri də, onun nəzarət-buraxılış məntəqəsinin bugünədərkə vəziyyəti ilə bağlı səsləndirdiyi fikirlər oldu. Belə ki, nəzarət-buraxılış məntəqəsinə müasir avadanlıqlar quraşdırılacağını bildiren general Volkov hazırda bu cür avadanlıqların olmadığını, bu səbəbdən də "yükün altında" nələrinə qanunsuz olaraq keçirilə biləcəyini bildirdi: "Bizim bu günə qədər yoxlanış üçün texniki vasitələrimiz yox idi. Orada hansısa yüklərin altından nə isə keçirə bilərlər".

Əslində Volkovun bu açıqlaması separatçıların bu günə qədər Laçın dahlizində təxribatçı məqsədlərlə istifadə edə biləcəyinin rəsmi etirafı sayıla bilər. Bu isə bir daha Azərbaycanın Laçın dahlizi ilə bağlı narahatlığının heç də əbəs yerə olmadığını, habelə ermənilərin bu dahlizdən qeyri-humanitar məqsədlərlə istifadə etdiyini göstərir. Bu baxımdan, Laçın dahlizində Azərbaycanın gömrük postunun yaradılmasını, nəzarət-buraxılış məntəqəsinin müasir avadanlıqlarla təmin edilməsini separatizmə vurulan növbəti zərbə kimi də dəyərləndirmək olar.

Laçın dahlizinin 3 saatlıq bağlanması nəticəsi

Laçın dahlizinin 3 saatlıq bağlanması və bunun ardınca Azərbaycan tərəfi ilə Rusiya sülhməramlılarının komandanlığı arasında əldə edilən razılaşmalar dövlətimizə ciddi uğurlar qazandırdı. Bu uğurlardan ən önəmlisi Azərbaycanın bütün digər ərazilərdə olduğu kimi, Rusiya sülhməramlılarının nəzarət etdiyi ərazilərdə də söz sahibi olduğu faktını yada salması və qarşı tərəfə qəbul etdirməsi idi. Azərbaycan tərəfi bununla hər kəsə sübut etdi ki, Xankəndi və digər ərazilərdə ermənilərin yaşaması bu ərazilərin ermənilərə məxsus olması, onların bu torpaqlarda istədiklərini edə biləcəyi anlamına gəlmir.

Baş verən hadisələr Rusiya sülhməramlılarının yerləşdikləri ərazilərdə, guya, hegemon qüvvə kimi çıxış etməsi ilə bağlı gəzən söz-söhbətlərin də cəfəngiyyət olduğunu göstərdi. Məlum oldu ki, Azərbaycan lazım bildikdə Rusiya sülhməramlılarına da öz istəyini dikte etməyi bacarır.

Azərbaycan tərəfi aparılan danışıqlar əsasında Laçın dahlizində gömrük postunun qoyulmasına nail oldu ki, bu da dövlətimizin siyasi iradəsini əks etdirməklə yanaşı, iqtisadi maraqları baxımından da mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bundan sonra Laçın dahlizindən istifadə edən ermənilər gömrük postunda daşdıqları yükə müvafiq olaraq rüsum ödəmək, Azərbaycanın dövlət büdcəsinə "töhfə vermək" məcburiyyəti qarşısında qalacaqlar. Həmçinin, nəzarət-buraxılış məntəqəsinə müasir avadanlıqların quraşdırılması, nəzarət rejiminin sərtləşməsi separatçıların bu dahlizdən istifadəsinin, xüsusilə də, silah-sursat keçirməsinin qarşısını alacaqdır.

Laçın dahlizinin 3 saat bağlı qalmasının ardınca yaşananlar təbiətin qorunması, ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması baxımından da böyük önəm kəsb edir. Yol xəritəsi əsasında mədəni və yataqların monitorinq edilməsi, həmin ərazilərdə ekoloji vəziyyətin təhlili ermənilərin bu yataqlardan qanunsuz istifadəsini önleyəcək, həmin yataqların vəhşicəsinə istismarı nəticəsində ekologiyanın daha da korlanmasının qarşısını alacaqdır. Ekologiyanın sərhəd tanımadığını nəzərə alsaq, qeyd etməliyik ki, Azərbaycanın, təbiətin və ekologiyanın mühafizəsi istiqamətində atdığı bu addım ümumbəşəri əhəmiyyətə malikdir. Bu baxımdan dünya ictimaiyyətinin, eləcə də beynəlxalq təşkilatların Azərbaycana minnətdar olması, onun erməni vəhşiliyinə qarşı mübarizəsini dəstəkləməsi gerekir.

Göründüyü kimi, Laçın dahlizinin bir neçə saatlıq bağlanması və bunun ardınca Azərbaycanın ortaya qoyduğu iradə yeni reallıqlar meydana çıxarıb ki, həm ermənilər, həm də Rusiya sülhməramlıları bu reallıqlarla barışmağa məcburdur.

Seymur ƏLİYEV